

LØRENSKOG KOMMUNE TEKNISK SEKTOR
Postboks 304
1471 Lørenskog

Saksbehandler:

Simon Haraldsen

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Lørenskog avløpsnett tilknyttet NRA

Kontrollnummer: 2019.107.I.FMOV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Inger Solberg Virksomhetsleder VAR

Fra Fylkesmannen i Oslo og Viken:

Simon Haraldsen og Anette Strømme

Andre deltagere fra virksomheten:

Navn 1: Narda Rahasindriny

Avdelingsingeniør

Navn 2: Harald Løvstad Fagsjef

avløp/overvann

Navn 3: Einar Olav Jystad Spesiellrådgiver

Navn 4 : Iver Menberg Driftsplanlegger

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved Lørenskog avløpsnett tilknyttet NRA den 09.09.2019. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Oslo og Viken avdekket 6 avvik og ga 1 anmerkninger under inspeksjonen.

Avvik

- Manglende vedlikehold av avløpsnettet fører til alvorlig forurensning av vassdragene i kommunen.
- Det mangler rutiner for å oppdage og utbedre punktfeil på ledningsnettet.
- Beredskapsplanen mangler beskrivelse av når Fylkesmannen skal varsles når utslipp skjer
- Det mangler en samordning av overordnede planer med NRA IKS
- Det mangler en handlingsplan for å redusere fremmedvann til avløpsnettet og utlekking av spillvann til overvannsnettet

- Det foreligger ikke en forpliktende organisasjonsplan for gjennomføring av tiltak.

Følgende anmerkninger:

Anmerkning: Hovedplanen VA og vannmiljø bør forbedres.

Anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

28.10 2019	Simon Haraldsen	Hilde Sundt Skålevåg
dato	kontrollør	seksjonssjef

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Kopi av rapporten sendes til:
NRA IKS

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: LØRENSKOG KOMMUNE TEKNISK SEKTOR	
Organisasjonsnr.: 974637944	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Lørenskog avløpsnett tilknyttet NRA	Anleggsnr.: 0230.0058.01
Kommune: Lørenskog	Fylke: Akershus
Anleggsaktivitet: Offentlig avløpsnett	
Tillatelse gitt: 08.11.2010	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av §48 i forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Utslippstillatelsen
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Lørenskog kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Lørenskog innen 01.02 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmovpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Oslo og Viken v/Simon Haraldsen.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 9. september 2019. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Lørenskog kommune bli ilagt et gebyr på kr 19 700,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 3 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Oslo og Viken. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oslo og Viken (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Manglende vedlikehold av avløpsnettets fører til alvorlig forurensning av vassdragene i kommunen.

Avvik fra:

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 7 *Plikt til å unngå forurensning.*

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-5 Avløpsnett punkt b og c.

Kommentarer:

Forurensningsloven krever at ingen må sette i verk noe som kan føre til forurensning. Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntreffer. Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den. Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den. Forurensningsforskriften krever derfor at avløpsnettets skal, uten at det medfører uforholdsmessig store kostnader, dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes med utgangspunkt i den beste tilgjengelige teknologi og fagkunnskap, med hensyn til

- avløpsvannets mengde og egenskaper,
- forebygging av lekkasjer og
- begrensning av forurensning av resipienten som følge av overløp.

Data fra overvåkingen av vassdragene i Lørenskog kommune de siste par årene har vist gjentakende høye verdier av E.coli (indikator for tarmbakterier) i flere målepunkter (opp mot 15000 E.coli mg/l) og i flere vassdrag. En slik dårlig hygienisk vannkvalitet i kommunens vassdrag er urovekkende. Kommunen opplyste under tilsynet at de antar at en vesentlig del av utslippene skyldes lekkasjer og punktfeil på ledningsnettets. Kommunen mangler et handlingsprogram som begrenser forurensning i de områdene som det er avdekket dårlige vannkvalitet.

Avvik 2

Det mangler rutiner for å oppdage og utbedre punktfeil på ledningsnettets.

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven for utslipp på avløpssektoren for Lørenskog datert 10.11.2010 (utslippstillatelsen) punkt 5 om oversikt og utbedring av punktutslipp.

Forurensningsforskriften § 14-5 Avløpsnett

Internkontrollforskriften §5 punkt 7

Kommentarer:

Utslippstillatelsen og forurensningsforskriften krever at kommunen skal ha oversikt over alle sine punktutslipp, samt kartlegge utslippene fra overvannsnettet som grunnlag for helhetlige tiltaksvurderinger.

Kommunen opplyste på tilsynet at de i dag har ukontrollerte utslipp som ikke følges opp. Kommunen mangler systemer for hvordan kommunene skal oppdage og utbedre feil som følge av feilkoblinger, større lekkasjer fra spillvanns- til overvannsledningen, utslipp som skyldes tilstoppinger eller avlastninger gjennom åpne renner.

Avvik 3**Beredskapsplanen mangler beskrivelse av når Fylkesmannen skal varsles ved akutte eller planlagte hendelser****Avvik fra:**

Utslippstillatelsens punkt 3.4 *Varslingsplikt*

Kommentarer:

Kommunen har varslingsplikt til Fylkesmannen ved akutte og planlagte utslipp, men i beredskapsplanen står det ikke beskrevet når Fylkesmannen skal varsles, jf. punkt 3.4 i utslippstillatelse.

Med utgangspunkt i våre registre kan vi heller ikke se at hendelser er meldt til Fylkesmannen de siste 2 år.

Avvik 4**Det mangler en samordning av overordnede planer med NRA IKS****Avvik fra:**

Utslippstillatelsens punkt 4.1 krav til totalsystemet

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 6 Samordning og § 5 punkt 7.

Kommentarer:

Det fremkommer ikke i kommunens miljørisikovurdering og i hovedplanen at disse styringssystemene er samordnet med NRAs tilsvarende systemer. Det må vises tydelig hvordan ledningsnett og renseanlegg skal drives slik at det samlet sett blir minst mulig skade av utslippene til vassdrag. Det foreligger heller ikke noen rutiner/prosedyrer på hvordan en skal håndtere magasineringsmulighetene i tunnelsystemet under sterke nedbørsituasjoner for å optimalisere drift og begrense overløpsutslipp. Det kan være et magasineringspotensial i tunnelen der påslippet fra kommunen går inn på RA- 2 systemet som kan redusere utslipp.

Avvik 5:

Det mangler en handlingsplan for å redusere fremmedvann til avløpsnett og utlekking av spillvann til overvannsnett

Avvik fra:

Utslippstillatelses pkt 4.1 *Krav til totalsystemet*.

Utslippstillatelsen pkt 7. Fornyelse av ledningsnett og fremmedvannsreduksjoner.

Forurensningsforskriften § 14-5.

Kommentarer:

Tillatelsen krever at det skal foretas en helhetlig gjennomgang av de ulike problemtyper knyttet til uønsket vann (fremmedvann). Hovedvekt skal legges på miljømessige konsekvenser. En målrettet handlingsplan skal utarbeides innen 1.1.2012 og siktemålet er å effektivisere ledningsnett for oppsamling av avløpsvann. Målsetting skal være å minimalisere tilførslene av fremmedvann til det kommunale nettet og bringe avløpet i størst mulig grad frem til effektiv rensing på renseanlegget med minst mulig tap underveis. Planen bør bygge på tidligere utredninger og erfaringer kommunen har gjort.

Kommunen kunne ikke under tilsynet legge frem en oppdatert målrettet handlingsplan som er knyttet til hovedplanen for avløp. Denne skal vise områdeprioriteringene og tiltaksbehovet de neste 4-år med forankring i budsjett bl.a innenfor ledningsnettfornyelse, fremmedvann og risikoreducerende tiltak.

Det ble opplyst at handlingsplanen vil bli sendt over til Fylkesmannen etter politisk behandling.

Fylkesmannen presiserer at handlingsdelen skal være et «levende dokument» med årlige rulleringer av budsjettene og tiltakene.

Avvik 6

Det foreligger ikke en forpliktende organisasjonsplan for gjennomføring av tiltak.

Avvik fra:

Internkontroll § 5 punkt 5

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheten skal ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt

Tilsynet avdekket at kommunen i dag ikke har en god nok organisasjon for gjennomføring av tiltak etter planer for å minske utslippene til sine vassdrag. Det skal foreligge en forpliktende organisasjonsplan for gjennomføring av tiltak.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerking 1:**Hovedplanen VA og vannmiljø bør forbedres.****Kommentarer:**

Hovedplanen er et viktig styringsdokument på avløpssektoren og skal se alle mål og utfordringer i sammenheng, prioritere tiltak og gi klare føringer og retningslinjer for det videre arbeide på kort og lang sikt. Tilsynet avdekket noen svakheter i planen som anbefales styrket i neste rulleringen av plan for eksempel:

- Områderekkefølge med hensyn på prioriteringer i planperioden kan komme klarere fram.
- Samfunnssikkerheten knyttet til kritisk avløpsinfrastruktur bør påpekes.
- Det kan settes et overordnet mål på avløpssektoren knyttet til god økologisk og kjemisk tilstand samt god hygienisk vannkvalitet for vassdragene og som videre legger grunnlaget for delmål.
- Sammenhengen mellom vann- og avløpsledningsnett og risikoen for alvorlige konsekvenser på helse – og miljø ved svikt i avløpshåndteringen bør synliggjøres i overordnet plan.
- Mål for fremmedvannsmengder som videreføres til RA-2 kan forankres i hovedplanen.
- Sammenhengen mellom hovedplanen og en miljørisikovurdering med tilhørende handlingsdel bør komme tydelige fram.
- Evalueringer av hva som ble oppnådd i forrige planperiode på avløpssektoren og hva som kan forbedres i denne planperioden bør trekkes inn i planen.

Øvrige forhold:

Samfunnskritisk infrastruktur og manglende kapasitet:

- Kommunen står ovenfor store utfordringer på avløpssektoren med sterk befolkningsvekst fortettinger samtidig som kommunen har et stort vedlikeholdsetterslep på kritisk avløpsinfrastruktur. Fylkesmannen anbefaler at det må settes klare krav til areal, tekniske løsninger og utbedringer og rekkefølge for å sikre at ledningsanlegg blir opparbeidet med tilstrekkelig kapasitet og kvalitet før tilknytning av nye belastninger fra kommunens utbygginger.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen